

Grażyna Bielecka

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. B. Markiewicza w Jarosławiu

grazyna.bielecka@pwste.edu.pl <https://orcid.org/0000-0002-6570-6560>

Oczekiwania rodziców wobec przedszkola – analiza badań własnych

*What do parents expect from preschool – the analysis
of own research*

Abstrakt: W artykule zwrócono uwagę na dwa środowiska wychowawcze rodzina-przedszkole, mające istotny wpływ na wszechstronny rozwój dziecka w wieku przedszkolnym. Rodzina jest dla dziecka pierwszym, naturalnym środowiskiem wychowawczym. To w rodzinie kształtowane są umiejętności przystosowawcze dziecka do funkcjonowania w innych środowiskach wychowawczych, jakim jest przedszkole.

Słowa kluczowe: oczekiwania, rodzice, przedszkole, badania

Abstract: The article focuses on two educational environments, family-preschool, which have crucial impact on the preschooler's overall development. The family constitutes a primary and natural educational environment for the child. It is the family that shapes the child's adaptive skills allowing the child to function in other educational environments like preschool.

Keywords: expectations, parents, preschool, research

Wprowadzenie

Wymaganie 6. Ministerstwa Edukacji Narodowej wobec przedszkoli „Rodzice są partnerami przedszkola” brzmi: „Rodzice współdecydują w sprawach przedszkola i uczestniczą w podejmowanych działaniach. W przedszkolu współpracuje się z rodzicami na rzecz rozwoju ich dzieci. Przedszkole pozyskuje i wykorzystuje opinie rodziców na temat swojej pracy” (Rozporządzenie MEN, 2017).

Rozwój każdego dziecka dokonuje się indywidualnie, zależny jest w dużej mierze od wpływów środowiskowych. Rodzina i przedszkole to dwa istotne środowiska rozwoju dziecka, które jest najwrażliwszym odbiorcą bodźców, dostarczanych mu przez środowisko rodzinne i przedszkolne. Obcując z dzieckiem w domu i w przedszkolu, należy uwzględniać jego potrzeby, zainteresowania, możliwości intelektualne, rozwój emocjonalny, społeczny.

W szeroko rozumianym procesie rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym powinni nieprzerwanie uczestniczyć rodzice i nauczyciele wychowania przedszkolnego.

Właściwie zaplanowana działalność wychowawczo-dydaktyczna w przedszkolu w znacznej mierze zależy od dobrego poznania dziecka. Jest to możliwe tylko wtedy, gdy poznamy środowisko rodzinne, co w rezultacie pozwoli na stworzenie jednolitego systemu wychowawczego. Rodzina i przedszkole poprzez współpracę wspólnie kreują proces rozwoju dla dobra nadrzędnego, jakim jest dobro dziecka.

Środowisko rodzinne a szczęśliwe dzieciństwo

Rodzina to środowisko wychowawcze – pierwsze, podstawowe, najważniejsze w życiu dziecka (Izdebska, 2008). To ona w dużej mierze ma wpływ na atmosferę, w jakiej następuje proces wychowania dziecka. Zdobywane przez dziecko doświadczenia w środowisku rodzinnym we wczesnych latach, wpływają zasadniczo na jego dalszy rozwój. „Dziecko zdobywa takie doświadczenia życiowe, jakich dostarcza mu środowisko wychowawcze. Od ilości i jakości tych doświadczeń zależy jego rozwój umysłowy, sposób zachowania się, dostosowanie do norm przyjętych w społeczności, w której żyje” (Aszyk, 1982). Obserwując zachowania domowników w codziennych sytuacjach, naśladuje je, uczy się określonych wzorców, przyswaja wiedzę o świecie, podstawowe umiejętności, normy postępowania, kształtuje osobowość i swój światopogląd (Bielecka, 2012). Rodzina swój pozytywny, bezpośredni wpływ na rozwój dziecka w czasie, kiedy jego osobowość jest najbardziej podatna na wpływy, realizuje – tworząc niepowtarzalną atmosferę – emocjonalne więzi, relacje. W rodzinie

kształtowane są umiejętności przystosowawcze do funkcjonowania w innych środowiskach społecznych. Prawidłowe funkcjonowanie dziecka w rodzinie, w środowisku instytucjonalnym (żłobek, przedszkole, szkoła), grupie rówieśniczej zależne jest w dużej mierze od postawy rodziców. To od niej zależy atmosfera, w jakiej wychowuje się dziecko. Postawa rodziców w odniesieniu do dziecka to decydowanie o zakresie zaspokojenia najistotniejszych potrzeb dziecka, głównie potrzeby bezpieczeństwa, miłości, akceptacji (Grzeszkiewicz, 2010). Współczesna rodzina narażona jest na szereg niebezpieczeństw pod wpływem zmieniającego się społeczeństwa. „Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia dziecku przede wszystkim poczucie bezpieczeństwa i harmonijny rozwój. Życzliwa atmosfera wśród domowników, empatia w stosunku do siebie jest gwarantem szczęśliwego dzieciństwa” (Podbilska, 2012).

Działalność wychowawczo-dydaktyczna przedszkola

Koncepcja wychowania przedszkolnego XXI wieku to ciągle poszukiwanie nowych, oryginalnych rozwiązań i pomysłów ze względu na zadania stawiane przed tym etapem edukacji, mające na celu wspomaganie szeroko pojmowanego rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym. Chodzi głównie o stałe unowocześnianie metod i środków dydaktyczno-wychowawczego oddziaływania dostosowanego odpowiednio do możliwości rozwojowych wychowanków.

„Podstawa programowa wychowania przedszkolnego wskazuje cel wychowania przedszkolnego, zadania profilaktyczno-wychowawcze przedszkola, oddziały przedszkolnego zorganizowanego w szkole podstawowej i innej formie wychowania przedszkolnego, zwanych dalej „przedszkolami”, oraz efekty realizacji zadań w postaci celów osiągniętych przez dzieci na zakończenie wychowania przedszkolnego.

Celem wychowania przedszkolnego jest wsparcie całościowego rozwoju dziecka. Wsparcie to realizowane jest przez proces opieki, wychowania i nauczania – uczenia się, co umożliwi dziecku odkrywanie własnych możliwości, sensu działania oraz gromadzenie doświadczeń na drodze prowadzącej do prawdy, dobra i piękna. W efekcie takiego wsparcia dziecko osiąga dojrzałość do podjęcia nauki na pierwszym etapie edukacji.

Zadania przedszkola

1. Wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka poprzez organizację warunków sprzyjających nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju.

2. Tworzenie warunków umożliwiających dzieciom swobodny rozwój, zabawę i odpoczynek w poczuciu bezpieczeństwa.
3. Wspieranie aktywności dziecka podnoszącej poziom integracji sensorycznej i umiejętności korzystania z rozwijających się procesów poznawczych.
4. Zapewnienie prawidłowej organizacji warunków sprzyjających nabywaniu przez dzieci doświadczeń, które umożliwią im ciągłość procesów adaptacji oraz pomoc dzieciom rozwijającym się w sposób nieharmonijny, wolniejszy lub przyspieszony.
5. Wspieranie samodzielnej dziecięcej eksploracji świata, dobór treści adekwatnych do poziomu rozwoju dziecka, jego możliwości percepcyjnych, wyobrażeń i rozumowania, z poszanowaniem indywidualnych potrzeb i zainteresowań.
6. Wzmacnianie poczucia wartości, indywidualność, oryginalność dziecka oraz potrzeby tworzenia relacji osobowych i uczestnictwa w grupie.
7. Tworzenie sytuacji sprzyjających rozwojowi nawyków i zachowań prowadzących do samodzielności, dbania o zdrowie, sprawność ruchową i bezpieczeństwo, w tym bezpieczeństwo w ruchu drogowym.
8. Przygotowywanie do rozumienia emocji, uczuć własnych i innych ludzi oraz dbanie o zdrowie psychiczne, realizowane m.in. z wykorzystaniem naturalnych sytuacji, pojawiających się w przedszkolu oraz sytuacji zadaniowych, uwzględniających treści adekwatne do intelektualnych możliwości i oczekiwań rozwojowych dzieci.
9. Tworzenie sytuacji edukacyjnych budujących wrażliwość dziecka, w tym wrażliwość estetyczną, w odniesieniu do wielu sfer aktywności człowieka: mowy, zachowania, ruchu, środowiska, ubioru, muzyki, tańca, śpiewu, teatru, plastyki.
10. Tworzenie warunków pozwalających na bezpieczną, samodzielną eksplorację otaczającej dziecko przyrody, stymulujących rozwój wrażliwości i umożliwiających poznanie wartości oraz norm odnoszących się do środowiska przyrodniczego, adekwatnych do etapu rozwoju dziecka.
11. Tworzenie warunków umożliwiających bezpieczną, samodzielną eksplorację elementów techniki w otoczeniu, konstruowania, majsterkowania, planowania i podejmowania intencjonalnego działania, prezentowania wytworów swojej pracy.
12. Współdziałanie z rodzicami, różnymi środowiskami, organizacjami i instytucjami, uznanymi przez rodziców za źródło istotnych wartości, na rzecz tworzenia warunków umożliwiających rozwój tożsamości dziecka.
13. Kreowanie, wspólne z wymienionymi podmiotami, sytuacji prowadzących do poznania przez dziecko wartości i norm społecznych, których źródłem jest rodzina, grupa w przedszkolu, inne dorosłe osoby, w tym osoby starsze,

oraz rozwijania zachowań wynikających z wartości możliwych do zrozumienia na tym etapie rozwoju.

14. Systematyczne uzupełnianie, za zgodą rodziców, realizowanych treści wychowawczych o nowe zagadnienia, wynikające z pojawienia się w otoczeniu dziecka zmian i zjawisk istotnych dla jego bezpieczeństwa i harmonijnego rozwoju.
15. Systematyczne wspieranie rozwoju mechanizmów uczenia się dziecka, prowadzące do osiągnięcia przez nie poziomu umożliwiającego podjęcie nauki w szkole.
16. Organizowanie zajęć – zgodnie z potrzebami – umożliwiających dziecku poznawanie kultury i języka mniejszości narodowej lub etnicznej lub języka regionalnego – kaszubskiego.
17. Tworzenie sytuacji edukacyjnych sprzyjających budowaniu zainteresowania dziecka językiem obcym nowożytnym, chęci poznawania innych kultur” (Podstawa programowa, 2017).

Charakterystyczną cechą okresu przedszkolnego jest duży stopień integracji oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych. Treści nauczania zawarte w programach wychowania przedszkolnego są włączane w treści wychowania. Dziecko uczy się w każdej sytuacji w czasie pobytu w przedszkolu, a związane są z samoobsługą, zabawą, pracą, zajęciami zorganizowanymi, uroczystościami, spotkaniami. Nauka ta dotyczy zdobywania umiejętności praktycznych, przydatnych w życiu codziennym, a także treści zawartych w programach. Odbywa się w sposób okolicznościowy, niezamierzony, jak również pod kierunkiem nauczyciela (Klim-Klimaszewska, 2011).

Formy współpracy przedszkola z rodzicami

Istotnym czynnikiem w procesie wszechstronnego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym jest ujednoczenie oddziaływań wychowawczo-dydaktycznych, systematyczna współpraca, a także poczucie odpowiedzialności za dziecko – przede wszystkim środowiska rodzinnego oraz instytucjonalnego – przedszkola. „Rodzinę, przedszkole czy szkołę traktuje się dzisiaj jako partnerów połączonych wspólnym wyzwaniem, jakim jest przygotowanie młodego pokolenia do uczestnictwa w kulturze, rozwinięcia zainteresowań, potencjału ludzkich możliwości intelektualnych, duchowych, fizycznych, spełniania się – samorealizacji w pracy na rzecz środowiska lokalnego i globalnego oraz osobistego rozwoju” (Kolasa-Skiba, Błażejowski, 2019). Współpraca tych dwóch środowisk może przebiegać na różnych obszarach: wzajemna wymiana informacji o dziecku, zapoznanie rodziców z pracą wychowawczo-dydaktyczną przedszkola, pedagogizacja rodziców,

podejmowanie działań mających na celu zapewnienie warunków prawidłowego rozwoju dziecka, oddziaływanie na postawy rodzicielskie, pomoc rodziców w ulepszeniu warunków pracy przedszkola, integrowanie dzieci, rodziców i nauczycieli.

Istnieje wiele różnorodnych sposobów kontaktowania się pomiędzy rodzicami i przedszkolem, dzięki którym rodzice mają możliwość zaangażowania się w proces wychowawczo-dydaktyczny swoich dzieci. Należy pamiętać o tym, aby wypracować i stosować takie formy współpracy, które najlepiej będą oddawać treści, jakie zamierzamy przekazać rodzicom. Do podstawowych form współpracy przedszkola z rodzicami zaliczyć możemy:

- Rozmowy indywidualne;
- Zebrania ogólne i grupowe;
- Zajęcia otwarte dla rodziców;
- Spotkania prowadzone przez rodziców prezentujące wykonywane przez rodziców zawody lub zainteresowania;
- Spotkania warsztatowe dla rodziców i dzieci;
- Udział w imprezach i uroczystościach;
- Dni otwarte w przedszkolu;
- Kącik dla rodziców;
- Pedagogizacja rodziców – referaty, pogadanki;
- Wycieczki, zawody, festyny;
- Strona internetowa przedszkola;
- Gazetka dla rodziców;
- Rada Rodziców;
- Konsultacje w wyznaczonych dniach i godzinach;
- Kontakt telefoniczny;
- Kontakt mailowy;
- Kontakt za pomocą komunikatorów internetowych;
- Konkursy z udziałem rodziców.

W proponowanych przez przedszkole formach współpracy z rodzicami należy uwzględnić zaangażowanie i integrację rodziny i przedszkola do podejmowania działań na wspólnej płaszczyźnie.

Zakres współpracy z rodzicami obejmuje:

- Zapoznanie rodziców z pracą dydaktyczno-wychowawczą przedszkola;
- Podejmowanie starań o zapewnienie warunków prawidłowego rozwoju dziecka;
- Inicjowanie poczynań pedagogicznych rodziców;
- Oddziaływanie na postawy rodzicielskie;
- Podnoszenie kultury pedagogicznej i poszerzanie wiedzy rodziców o rozwoju i wychowaniu w okresie dzieciństwa;

- Pomoc rodziców w ulepszaniu pracy przedszkola;
- Integrowanie dzieci, rodziców i nauczycieli.

Współpraca przedszkola z rodzicami daje większe możliwości na wspieranie wszechstronnego rozwoju dziecka, a dzięki ujednoczeniu metod pedagogicznych osiągnięciu lepszych efektów w obszarze pracy wychowawczo-dydaktycznej (Bartoszewska, 2018).

Problematyka badawcza

Sprawozdanie z analizy ankiety przeprowadzonej wśród rodziców w październiku 2021 roku w jednym z przedszkoli na terenie miasta Łańcuta.

Materiał badawczy

Cele ankiety:

- Poznanie oczekiwań rodziców wobec przedszkola:
  - korzyści współpracy przedszkola z rodzicami;
  - formy kontaktu z nauczycielem.
- Uzyskanie informacji na temat preferowanych przez rodziców form współpracy z przedszkolem.

Charakterystyka środowiska badawczego i sposób przeprowadzenia badań

Ankieta zawierała 4 pytania. W pytaniach rodzice mieli możliwość wyrażenia opinii na temat oczekiwań wobec przedszkola, form współpracy z przedszkolem, korzyści płynących ze współpracy oraz preferowanej formy kontaktu rodziców z przedszkolem.

Liczba rozdanych ankiet – 90

Liczba wypełnionych ankiet – 70

Analiza i interpretacja wyników badań

Pytanie 1. *Jakie są oczekiwania Państwa wobec przedszkola?*

Odpowiedzi:

- Przedszkole zarządzane jest bardzo dobrze – 10 osób.
- Bezpieczeństwo – 20 osób
- Nauka wierszy i piosenek – 25 osób
- Organizacja ciekawych zajęć – 30 osób
- Przyjazna atmosfera – 11 osoba
- Częstsze spacery (plac zabaw) – 16 osób
- Współpraca – 11 osoba
- Nauka przez zabawę – 19 osób
- Niefaworyzowanie dzieci – 1 osoba

- Konsekwencja – 5 osób
- Dyscyplina – 2 osoby
- Pozyskiwanie wiedzy potrzebnej do szkoły – 6 osób
- Normalności (w miarę możliwości związanej z COVID-19) – 1 osoba
- Wycieczki (MDK, biblioteka, teatryki) – 15 osób
- Niewpuszczanie chorych dzieci do przedszkola – 18 osób
- Informacja o zachowaniu dzieci – 10 osób
- Dodatkowy język angielski – 1 osoba
- Niezakrywanie twarzy maseczkami – 2 osoby
- Aby dziecko czuło się swobodne – 3 osoby
- Aby dziecko było wysłuchane przez nauczyciela – 1 osoba
- Więcej kreatywnych zajęć – 2 osoby
- Zdrowa dieta – 5 osób
- Empatia – 1 osoba
- Informacje o postępach dziecka – 10 osoba

Pytanie 2. Jaką formę współpracy z przedszkolem Państwo preferujecie?

- a) Zebrania, kontakty indywidualne – 38 osób
- b) Uroczystości i imprezy – 29 osób
- c) Warsztaty dla rodziców – 8 osób
- d) Zajęcia otwarte – 16 osób
- e) Inne ... powrót do częstszych zebrań dla rodziców, dzięki czemu jest lepszy przepływ informacji, powrót do uroczystości w obecności rodziców – 2 osoby

Pytanie 3. Jakich korzyści upatrują Państwo dla dziecka ze współpracy przedszkola z rodzicami?

- a) Bliższe poznanie dziecka – 26 osób
- b) Pokonywanie trudności z opanowaniem podstawowych wiadomości – 24 osoby
- c) Bogacenia dziecięcych przeżyć – 24 osoby
- d) Zaspokajania podstawowych potrzeb dziecka – 22 osoby
- e) Kształtowanie kultury współżycia – 26 osób
- f) Większe zdyscyplinowanie dziecka – 10 osób
- g) Inne – jakie?

Czas spędzony z dzieckiem, którego często brakuje w życiu codziennym, rozwój emocjonalny, rozwój językowy, rozwój ruchowy, samodzielność, uczciwość i tolerancja

Pytanie 4. Jakie preferuje Pan/Pani formy kontaktu z nauczycielem?

- a) Indywidualne – 39 osób
- b) Grupowe – 27 osób

c) Online – 21 osób

d) Inne, jakie? Przekazywanie pisemnych informacji – 1 osoba

Podsumowanie

W pytaniu dotyczącym oczekiwań rodziców wobec przedszkola bardzo ważne jest bezpieczeństwo dziecka w przedszkolu. Kolejnym ważnym aspektem jest nauka przez zabawę. Istotne są częstsze spacery oraz zabawy na placu zabaw. Rodzice również nawiązali do zwiększenia zajęć kreatywnych, większej empatii, przyjaznej atmosfery czy dyscypliny. Grupa rodziców nie ma zastrzeżeń do funkcjonowania przedszkola.

Na pytanie dotyczące współpracy rodziców z przedszkolem duża grupa rodziców opowiedziała się za zebraniami oraz kontaktami indywidualnymi z rodzicami. Kilkoro rodziców wyraziło chęć brania udziału w imprezach i uroczystościach, a także w zajęciach otwartych.

W pytaniu, jakich korzyści upatrują dla dziecka ze współpracy przedszkola z rodzicami, większość rodziców zaznaczyła odpowiedzi: bliższe poznanie dziecka, pokonywanie trudności z opanowaniem podstawowych wiadomości, bogacenie dziecięcych przeżyć, zaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka, kształtowanie kultury współżycia, dziesięcioro rodziców zaznaczyło większe zdyscyplinowanie dziecka. Dla rodziców również ważny jest rozwój emocjonalny, językowy, ruchowy, samodzielność, uczciwość oraz tolerancja.

Z ostatniego pytania wynika, iż rodzice preferują kontakt indywidualny. Rodzice wskazali również na spotkania grupowe oraz kontakt online. Jedna osoba zaproponowała przekazywanie informacji pisemnych o dziecku.

Zakończenie

Dobra współpraca przedszkola z rodzicami polega na regularnych kontaktach, informowaniu rodziców o osiągnięciach dziecka lub pojawiających się problemach.

To również przekazywanie wiedzy dotyczącej rozwoju dziecka i jego potrzeb. Informacje, które przekazują nauczyciele – wychowawcy mobilizują rodziców do pracy z dzieckiem, systematycznej współpracy na linii – nauczyciel-rodzic. Większość rodziców chętnie angażuje się w życie przedszkola, włącza się w różne działania, które podejmują na rzecz przedszkola, aby zapewnić dziecku jak najlepsze warunki w kontekście stymulowania wielostronnego rozwoju, a przede wszystkim z myślą o własnym dziecku – aby czuło się tam dobrze, mogło się harmonijnie rozwijać i kreatywnie spędzać czas.

References

- Aszyk, K., Dunin-Wąsowicz, M. (1982). Dziecko przed wstąpieniem do szkoły. *Wychowanie w Przedszkolu*, 1, 5–10.
- Bartoszewska, W. (2018). *Formy współpracy przedszkola z rodzicami – aspekt praktyczny*. Wychowanie w Przedszkolu. <https://www.wychowaniewprzedszkolu.com.pl/arttykul/formy-wspolpracy-przedszkola-z-rodzicami-aspekt-praktyczny> (dostęp: 11.01.2022).
- Bielecka, G. (2012). Rodzina jako środowisko wspomaganie rozwoju i przekazywania wartości. W: K. Barłóg (red.), *W dyskursie pedagogicznym i edukacyjnym doby współczesnej* (s. 228). Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu.
- Grzeszkiewicz, B. (2010). Rozwój emocjonalno-społeczny dzieci w wieku przedszkolnym. W: E. Ogrodzka-Mazur, U. Szuścik, S. Czudek-Ślęczka, A. Wąsiński (red.), *Edukacja małego dziecka. Nowe konteksty, poglądy i doświadczenia* (ss. 210–212). Oficyna Wydawnicza Impuls.
- Izdebska, J. (2008). Dziecko w rodzinie dysfunkcyjnej jako wyzwanie dla edukacji szkolnej. W: B. Suchacka, K. Kraszewski (red.), *Dziecko w świecie współczesnym* (s. 54). Oficyna Wydawnicza Impuls.
- Klim-Klimaszewska, A. (2011). *Pedagogika przedszkolna. Nowa podstawa programowa*. Instytut Wydawniczy Erica.
- Kolasa-Skiba, A., Błażejowski, W. (2019). Efektywność procesu rozwijania uzdolnień w rodzinach dzieci przedszkolnych. W: M. Dudek, W. Błażejowski (red.), *Edukacja·Terapia·Opieka. Edukacyjne wyzwania w teorii i praktyce pedagogicznej* (ss. 54–55). Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu.
- Podbilska, A. (2012). Rodzina jako czynnik warunkujący szczęśliwe dzieciństwo. W: J. Krukowski (red.), *Rzeczywistość dziecka* (s. 137). Wydawnictwo Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie.
- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego. Załączniki do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. (poz. 356).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2020 r. poz. 2198) ogłoszono dnia 9 grudnia 2020 r. obowiązuje od dnia 1 września 2017 r.